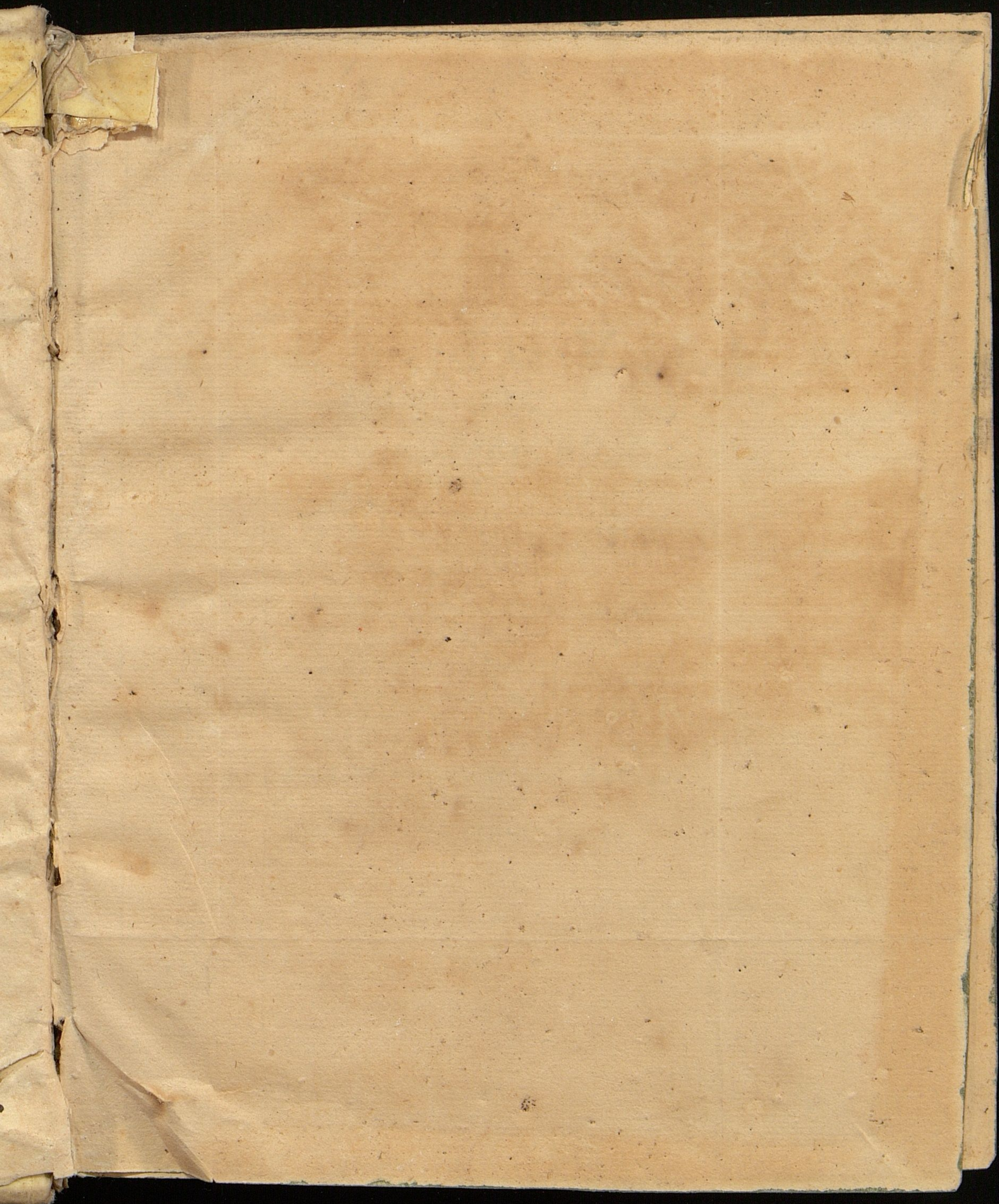

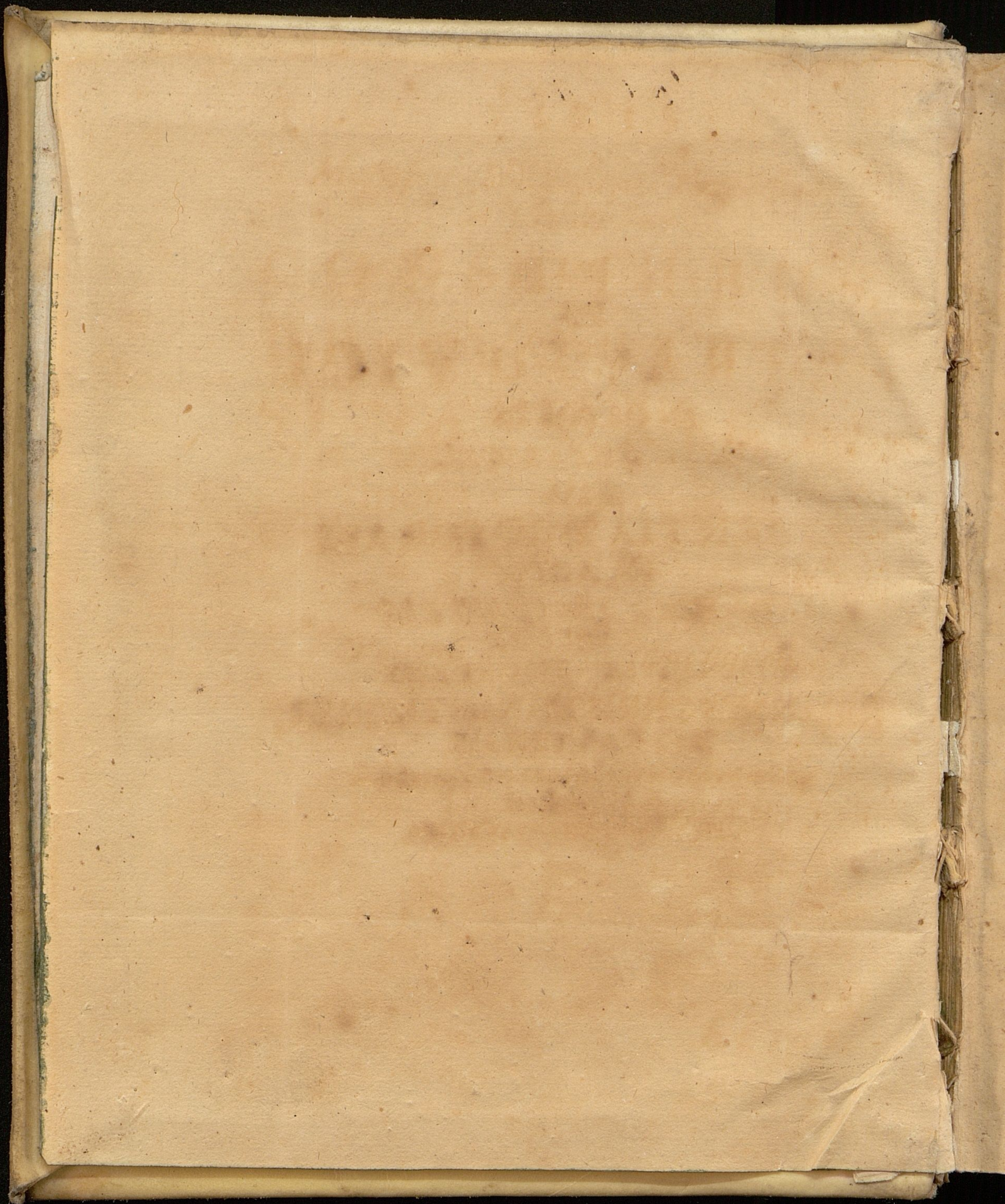
U. 9. 17. 3

4
Gratiâ
DEI OPTIMI MAXIMI

ET
Inclutæ Facultatis Juridicæ

Consensu
DE

COMPENSA-
TIONE,

Publicè disputabunt

PRÆSES

NICOLAUS CREUSEL,

Phil. & J. U. D.

ET

ADAM-CHRISTOPHORUS JACOBI,

Martisburgensis Jur. Cand.

RESPONDENS

Ad diem 28. Augusti

In Collegio JurisConsultorum.

LIPSIÆ,

LITERIS CHRISTIANI MICHAELIS,

Anno M. DC. LX.

50.

L. J. Philippi

BEI OPTIMI MAXIMI

Incluz Faculty Juridica

COMPTON

THE

NICOLAUS

18 & 19

ADAM-CHRISTOPH

in Collegio Juridico

1771

1771

Q. C. B. V.

THESIS I.

Compensationis verbum à cum & pensando est; hocq; à verbo pendo: Quippe ante usum signatæ Monetæ inventum æris infecti appendendi mos Romanis, uti olim Judæis *Gen. 23. v. 16. cum simil.* & hodie Chinesibus in usu erat *eleg. Osvald. Hilliger ad Donell. lib. 6. cap. lit. B.* quo licet postea sublato pendere tamen idem fuit quod pecuniam solvere, ex Festo *Georg. Obrecht. disp. de compens. th. 4.* quasi igitur debitor & creditor sibi lance appendant pecuniam utrinq; debitam & sic solvant compensatio efficit. *Vide Ant. Augustin. lib. 2. emendat. cap. 8. pr. Hugon. Donellum. lib. 16. Comment. jur. civ. cap. 15. & Leonard. Coppel. tr. de compensat. cap. 1. n. 2.* Posset tamen & dici, hoc verbum à penso deductum esse, uti pensum Nonio interprete ex æquatam significat, sine inclinatione enim sunt quæ penduntur utpote ponderibus justa & æqualia reperta *eleg. Frideric. Taubman. in Comment. ad Plant. in Bacchid. act. 3. scen. 2. v. 10. quem & vide in Menachm. act. 3. scen. 2. v. 45.* cum compensatio tum demum procedat si lance quasi adhibitâ mutuuum debitum, æquale, & ut ita loquar, sine inclinatione reperiatur.

Th. 2. Compensatio in jure nostro, interdum idem est ac imputatio, *l. 39. ff. de pignor. act. junct. l. 1. C. de distract. pignor. & hoc modo verbô compensandi in puncto legati vel donationis, in legitimam imputandi, Dd. uti, scribit Jac. Menoch. tom. 3. conf. 206. n. 86.* interdum quarumcunq; rerum inter se comparatio & generalis quasi æquilibritas, ut loquitur *P. Greg. Tholoff. lib. 21. Synt. n. cap. 22. n. 2. arg. §. 2. Inst. de Societ. cum simil.* Ast hæ & aliæ acceptiones non hujus loci: quomodo hic sumatur vide *infr. th. 4.* Addantur ad hanc thes. *Jac. Cujac. in paratit. C.*

h. t. Justus Meier. in colleg. Argentorat. ff. h. t. th. 2. Job. Calvin. in lexic. fol. 461. Coppel. d. loc. Dn. Henric. Hahn. in not. ad Wesenb. ff. h. t. n. 2.

TH. 3. Quod nos compensationem vocamus, Nostri alibi compensationem *l. 7. §. 1. ff. h. t. l. 8. §. 2. ff. de negot. gest. appellant. Theophil. in § 30. Inst. de act. in vicem imputandi, quæ contra debentur, rationem vocat. Deductionis verò verbum *l. 15. ibi: compensatione deductione* *ff. rem. rat. haber. item retentionis l. 4. ibi. ex compensatione retinere. ff. h. t. pro Synonymis compensationis nostræ, non habemus, licet aliud velle videatur Coppel. supr. d. loc.**

TH. 4. Describimus compensationem, debiti & crediti inter se, contributionem *l. 1. ff. h. t. vel quantitatum invicem debituram usq; ad concurrentem summam, imminutionem.*

TH. 5. Unam nos compensationis speciem tantum putamus esse in jure fundatam, nec enim cum compensatione confundenda in solutum datio, utut hæc interdum illius nomine improprie veniat *l. 6. C. de rei vind. l. 6. C. de hered. institu.* Unde pro vere dicta divisione compensationis non habemus, eam quæ est in compensatione late & strictè sumptam. *ap. Moltenbecc. cent. 2. divis. 13. item vulgatam Dd. quæ dispescunt compensationem in voluntariam & necessariam Bart. in l. fin. n. 1. C. de compens. Tyndar. tr. de compens. art. 6. n. 60. & 65. Sebast. Medices tr. de compens. part. 2. q. 17. n. 2. & seqq. Job. Schneidewin. in §. 30. Inst. de act. n. 55. item illam, quæ compensatio in naturalem, civilem, vel utroq; jure competentem, distinguitur à P. Greg. Tholoff. d. lib. 21. cap. 22. 12. qui in eo etiam errat quod aliam compensationem eam facit, quæ ipso jure fit, aliam, eam quæ nunquam procedit nisi opponatur, quam distinctionem rectè fictitiam appellat Georg. Franzkius lib. 1. var. resolut. resolut. 13. num. 26.*

TH. 6. Ex jure gentium descendit compensatio, quod æquissimum sit, ut eò jure quis utatur in alium quò, alium erga se uti desiderat. *t. t. ff. quod quisq; jur. can. 1. dist. 1. ut non fiat per plura, quod paucis expedire licet l. 10. C. de jud. quod dolose faciat, postulans sibi dari, quod statim restitutus est cap. dolo. de*
R. J.

R. J. in Ultio. l. 3. ff. h. ut lites non multiplicentur, sed quacumque ratione dirimantur l. 31. §. 1. ff. de reb. cred. Et quatenus hæc omnia à Jure Civili approbata sunt & confirmata, ab eoque certa compensandi forma præscripta, juris Civilis quoque est compensatio: Dissentiunt qui eò quod lites derimat compensationem juris civilis faciunt Matth. Wesenb. in parat. ff. h. t. num. 3. Meier. in colleg. Argentor. ff. h. 3. Coppel. tr. h. cap. 2. num. 5. Joh. Harprecht ad §. 30. Inst. de act. num. 4. quos in hoc rectè redarguit acutus Bachov. ad d. loc. Wesenb.

TH. 7. Mutua obligatio propinqua causa est hujus beneficii *l. 10. pr. ff. h. t. & inde quivis eò utitur, qui invicem creditor idemque debitor est l. 30. ff. de condict. indeb. l. 2. ibi: Unusquisque ff. h. unde & excommunicato hæc competit arg. cap. 5. X. de except. & cap. 8. X. de dol. & contum. latè Tyndar. tr. h. art. 7. num. 24. Medices part. 2. q. 7. num. 4. Coppel. cap. 3. num. 3. Dissentit post alios Petr. Costalius in adversar. ad l. 4. ff. h. t. num. 1. & 2. item bannito arg. §. 12. Inst. de I. N. G. & C. l. 17. §. 1. ff. de pæn. junct. dictis th. 6. Medices part. 2. quest. 3. num. 4. Coppel. d. loc. n. 8. cum & cum excommunicatis banniti hodie comparari soleant. eleg. Andr. Gail. lib. 2. de P. P. c. 1. num. 26. rationes dubitandi, quoad bannitum, sume ex Petr. Theodoric. in colleg. crim. disp. ult. th. 4. lit. A. Planè, in judicio ab ipsis bannito & excommunicato, exceptionem hanc non posse opponi, sed procuratore opus esse, vel cap. 7. X. de except. monstrat. Tutor porro & curator nomine pupilli vel minoris conventi, rectè compensationem opponunt *l. pen. ff. l. 11. C. h. t.* Fidejussor, quoque tam principalis sui, quam proprium debitum, à credito pro quo agitur per compensationem deducit *l. 5. ff. h. t. ratio est in l. 68. ff. de fidejuss. l. 11. C. de except. junct. l. 9. & 19. ff. de except. Vide Magnif. Dn. Bened. Carpz. lib. 2. respons. Elector. 103. Coppel. tr. h. num. 26. & seqq.* Correi quoque qui invicem fidejusserunt, vel socii sunt, compensant si alterutri eorum quid debeatur, *l. 10. ff. de duob. reis.* aliàs quippe ex duobus reis promittendi, alter compensare nequit, quod à stipulatore correo debetur *d. l. 10. ff. de duob. reis.* nihil enim videtur objicere quod ad suam obligationem minuendam faciat, nec al-*

ter cuius creditum est potest dici conventus, quia non istius sed huius obligatio in litem deducta est. *Joh. Gæddens tr. de contr. stipul. cap. 12. concl. 9. n. 82.*

TH. 8. Competit porro contra omnes hæc exceptio, qui reis conventis aliquid invicem debent, ita pupillus hæc submovetur si à tutore opponatur *l. 1. §. 4. ff. de contrar. tutel. act. l. 3. C. eodem.* Ita hæc uxori contra maritum competit *arg. l. 7. ff. de act. rer. amotar. Math. Cuno tr. de pact. cap. 6. num. 8.* rectè item eâ utitur pupillaris debitor, à tutore conventus, licet debitum pupilli ex ea causa quæ ad agentis tutoris administrationem non pertinet sed forsitan ad contutoris, proveniat *l. 36. ff. de administ. tutor. ubi & ratio.* Patri vero ob debitum filii emancipati, prorsus non *arg. §. 3. Inst. de hered. qual. & diff. l. 1. C. ne pater pro fil.* Sui, autem, si citra voluntatem ipsius contraxerit vel pecunia in rem patris non versa probetur, peculiotenus *juxt. §. præterea Inst. quod eum eo qui in alien. potest. objici potest, extente Joh. Zanger. tr. de except. part. 3. cap. 8. n. 60. & seqq. adde Coppel. h. cap. 4. num. 6. & seqq.*

TH. 9. Sed num hæc exceptio cessionario opponi possit, uti poterat objici cedenti, quæritur? Si debitum utrinque natum est ante cessionem, id omninò absqve distinctione inter causam onerosam & lucrativam, ut & exercitii actionis utilis & directæ, pleriq; ad firmandû putant: tum quod cessionarius successit in locû cedentis & proinde meliori jure quâ cedens uti nō possit *l. 160. ff. de R. J. tum quod hæc exceptio rei cohæreat arg. l. 5. ff. h. t. junct. l. 7. §. 1. ff. de except. quales exceptiones in successorem etiam singularem transeunt l. 4. §. 33. ff. de dol. mal. except. l. 16. §. 1. ff. pro socio. cum simil. & in specie de nostra exceptione probat Joh. Petr. Ferrar. in prax. aur. tit. 4. num. 16.* tum quod compensatio ipso jure minuat obligationem *l. fin. C. h. t. & ad illud ipsum tempus ex quo utrinque deberi cœptum retrahatur l. 4. C. h. l. 7. C. de solut. eleg. Zanger. supr. d. tr. & loc. num. 128. & seqq.* tum quod in contrario casu debitori maximè iniqua inferri posset conditio, quid enim si debitum quod cedens ipsi debebat esset solum naturale, quod in compensationem haud dubiè venit via exceptio-

ptionis l. 6. ff. h. sed pro quo nulla prodita est & competitio
Etio l. 10. ff. de oblig. & act.annon facto suo cedens, hoc jus qua-
situm debitori, citra omnem hujus culpam auferre
posset, contra cap. 52. X. de elect. nec enim agendi antea erat,
nec nunc excipiendi ipsi competitura potestas: tum per l. em-
ptor C. de hered. vel act. vend. & per l. 4. C. de novat. tum quod
aliud sit reconventio de qua in l. 33. §. fin. ff. de procurat. aliud
compensatio: & sic sentiunt. Ant. Thesaur. decis. 221. ubi Se-
natui Pedemontano ita placuisse refert. Math. de Afflict. de-
cis. 163. num. 5. ubi dicit hanc opinionem omnes tenuisse do-
minos, in consilio Neapolitano. Guido Papa decis. 567. ubi ita
in Curia Gratianopolitana iudicatum fuisse refert. Alexand.
Trentacinqvius lib. 3. var. resol. resol. 1. num. 5. & 6. Petr. Costal.
in advers. ad l. 4. ff. h. t. n. 4. Diodorus Tuldenus ad rubr. C. h. t. num.
1. & 6. Tyndar. in tr. h. art. 7. num. 4. Sebast. Medices tr. h. p. 1. q.
43. num. 4. Coppel. tr. h. cap. 4. n. 10. & seq. latè Dn. Georg. Frantz-
kijus lib. 1. var. resol. resol. 13. qui nec restrictionem supra di-
ctam de debito ante cessionem nato admittit, & Illustrissimo
cuidam Principi, ita à se responsum fuisse, scribit; Dn. Heinr.
Hahn. ad VVesenb. h. in fin. ubi sæpius à Jctis Helmstadiensibus
ita pronuntiatum fuisse refert; Albert. Galeottus in Magar.
sua. cap. 4. num. 25. Hieronym. Treutler. vol. 1. disp. 25. th. 10. lit.
D. & ibi Helfr. Ulric. Hunnius. Bernhard. Schottan. in exam.
jurid. ff. h. t. q. 5. qui tamen in cessionario ex necessaria causa
facto, limitat. Adde Hieronym. Marilian. decis. Parmens. 31.
per tot. & latissimè Francisc. à Salgado in labyrinth. cred. part.
6. cap. 3. §. unic. num. 24. & seq. Sed negativam defendunt
Bart. ad l. 4. §. sicum ff. de dol. except. Francisc. Balduin. in com-
ment. ad §. 30. Inst. de act. num. 1. Ant. Faber. in Cod. lib. 4. tit. 23.
def. 3. num. 3. & alii tum quod procurator in rem suam non te-
neatur defendere dominum l. 33. §. ult. ff. de procurat. tum
quod cessionarius cum debitore nullum negotium gesserit,
necei ex quocunqve capite obligatus sit, E. per l. 1. ff. h. t. tum
quod eo ipso dum disceptatur de jure debiti inter cessionari-
um & debitorem ad causam illiquidi trahatur, objectum ab ex-
cipiente debitum, E. per l. fin. C. h. t. & posteriorem hanc cõ-
sen-

sententiam arrisisse Dnn. Scabinis Lipsiensibus refert *Magnif. Dn. Carpz. part. 3. decis. 155. num. 18. & seqq.* ubi & pro hac allegatas ferè rationes latius deducit. Nos quid dubiosâ hâc in re statuendum sit, hæremus, & igitur quænam ex his juri nostro propior, in ipso conflictu disputationis videbimus. Quibus porro aliàs possit objici exceptio hæc vide ap. *Jac. Cujac. lib. 24. obs. 37. Sebast. Medices part. 2. tr. h. 1. quest. 7. usq. ad 15. Coppel. tr. h. cap. 4.*

TH. IO. Compensantur autem inter se, debitum & creditum, uti hæc verba in *l. 11. ff. de V. S.* ubi *Joh. Brachens.* sumuntur. Et cum compensatio instar & pro solutione sit, solvi autem non possit creditori invito aliud pro alio *l. 99. ff. de solut. cum simil.* sequens est, pensationem nostram solum in iis rebus locum habere invicem debitis, quæ fungibiles sunt: Functionem vero hanc non accipimus uti in mutuo, sed intelligimus, talem conformitatem rerum, quæ efficit ut hæc res soluta, non videatur aliud pro alio solutum egregiè *Tyndar. tr. h. art. 3. num. 6. Jul. Pacius ad l. si constat. n. 12. C. h. r.*

TH. II. Functionem hanc recipiunt, quantitates *l. 2. §. 1. ff. de reb. cred.* in eis enim non qualitatis sed valoris ratio habetur *l. 65. ff. de V. O. Francis. Hottoman. illustr. quest. 17* & possunt hæc compensari cum quantitatibus ejusdem generis, non diversi, e. g. metallum cum metallo, non metallum cum frumento *l. 4. C. h. l. 11. l. 15. ff. eodem.* & sic non opus est ut quantitatis verbum, solum ad pecuniam restringamus, quod fecit post *Zas. Schneidevvin. in §. 30. num. 32. Inst. de act.* Pecuniam verò, cum pecunia, sic ut quantitatem, compensare solemus, etsi materia discrepet, cum ex eâ non censeatur, veluti compensari potest moneta argentea cum aurea *l. 3. ff. de reb. cred.* vide tamen. *Ant. Fabr. tr. de var. debit. nummar. solut. cap. 4. & seqq.* imò & nummi cum argento vel auro infecto, compensari possunt *l. 1. §. fin. l. 9. l. 35. ff. de aur. & argent. legat.* Si verò ex una parte pecunia ut corpus debetur, ex altera ut quantitas, pensatio non procedit *l. 51. ff. de legat. 2* ratio est in *l. 16. C. de solut. cum simil.* Vide omninò *Tyndar. tr. h. art. 3. num. 10.* Dissentit, *Osvwald, Hilliger. ad Donell. lib. 16. cap. 15. lit. Y.* ex

qvo

quo & infertur, quod is qui aureos debet in specie, non va-
leat objicere compensationem ejus quod sibi debetur, in pe-
cunia numerata seu corrente *Magnif. Dn. Carpz. part. 1.*
const. 8. def. 11. Sic nec procedit, si species cum quantitate
sint alternativè in obligatione, antequam creditor eligat
l. 22. ff. h. t. cum ante declarationem hoc debitum incertum
sit. *l. 76. ff. de V. O.* qua ratione non valet, si debitor quan-
tatis, cui opponitur, possit se liberare solutione speciei,
quod in noxalibus debitis communiter fieri assolet *l. 6. ff. de*
re jud. l. 1. ff. d. quadrup. pauper. feciff. adde Joh. Bernard. Diaz.
in reg. jur. reg. 97. Generis autem ejusdem, cum genere eo-
dem, cum consideramus, terminos obligationis generalis
adhuc eatenus utrinque æqualis, quatenus hinc inde me-
diæ qualitatis species solvi potest, *l. 37. l. 110. ubi Jac. Cujac.*
tr. ad African. 8. p. m. 430. ff. de legat. 1. compensationem fie-
ri posse putamus eleg. Reinhard. Bachov. ad Tr. disp. 25. vol. 1.
thes. 8. lit. C. Cyn. in l. ult. C. h. t. Gottofred. in l. 78. ff. de hered.
instit. lit. M. reprobata contrariâ Jasonis in §. 30. Inst. de act.
num. 70. Trentler. loc. alleg. Anton. Perez. in Cod. h. t. num. 10.
sententiâ, ut & Georg. Obrecht. disp. h. thes. 124. Coppel. tr. h.
cap. 8. limitatione, quasi illud certis, solum modis procedat:
Et restrictione *Schneidevvin. in §. 50. Inst. de act.* quasi no-
stra opinio, de æquitate, non autem de jure stricto, vera ef-
fet.

TH. 12. Species autem seu corpus, cum specie seu cor-
pore, compensari nequit, *l. 18. pr. ff. de pignor. act. ratio est in*
l. 3. ff. de in litem jurand. l. 16. C. de jur. delib. l. 2. §. 1. ff. de reb.
cred. ut nec species cum quantitate & contra arg. dd. ll. latè
Dom. Arumaus exerc. ad Inst. 16. thes. 10. quod autem Franc.
Duarenius, Joh. Harprecht in §. 30. Inst. de act. n. 9. & quodam-
modo Trentler. supr. alleg. disp. th. 8. lit. a. contrarium sense-
runt, in eo rectè à Coppelio tr. h. cap. 5. num. 11. Hunnio ad Tr.
d. loc. & aliis refutantur. Species tamen, si debeantur invi-
cem æstimatæ, vel si peremptarum petatur æstimatio, com-
pensatio locum habere potest, Tyndar. art. 3. tr. h. n. 5. Or-

B

tolph.

tolph. Foman. diff. ad Inst. 30. th. 10. lit. F. Dissent. quoad prius
Schottanus in exam. jurid. ff. h. q. 6. Et hoc sensu, in actionibus
realibus compensatio inducta, cum hoc modo, licet non ab-
initio, tamen ipso exitu & ratione finis, quantitas etiam vi-
deatur petita eleg. Job. Sichard. in l. fin. C. h. t. n. fin.

TH. 13. Compensationem porro fieri non posse videmus
in debito conditionali §. 4. & 6. Inst. de V. O. l. 213. pr. ff. ibid.
item eo quod in diem debetur conventioni adjectum l. 7.
ff. h. t. ratio est in d. §. 2. Inst. de V. O. eleg. Coppel. cap. 8. num.
38. & seq. vel in debito illiquido ad liquidum l. fin. C. h. t. li-
quidum autem debitum est, de quo apparet, quid, quale &
quantum sit l. 75. ff. de V. O. l. 6. ff. de reb. cred. Vide omnino
Donell. lib. 16. cap. 15. & ibi Hillig. lit. Cc. adde ad nostrum fo-
rum Const. Elect. 8. part. 1. & ibi notata Dan. Mollerii Matth.
Berlichii, & Dn. Carpzov. item alieno l. 9. C. h. t. contra bene
procedit compensatio, in debito naturali l. 6. ff. h. t. ratio est
in l. 36. ff. de administr. tutor. junct. l. 7. §. 4. ff. de pact. eleg. Ma-
gnif. Dn. Carpzov. ad const. 8. part. 1. def. 3. et si ab altera parte
esset juratum, per ration. infr. th. 14. Dissentit Arnold Reyger in
thesaur. jur. tom. 1. verb. compensatio n. 20. Vide tamen Os-
wald Hillig. ad Donell. lib. 12. cap. 2. lit. P. non autem civili
tantum per l. 14. ff. h. t. adde Donell. lib. 12. cap. 3. imò &
regulariter locum habet in debito fiscali & reipub. i. e. si fi-
scus vel respub. & privatus sibi invicem quid debeant l. fin.
ff. l. 3. C. h. t. ratio est in l. item veniunt §. in privatorum ff. de
petit. hered. modo debitor contra quem agitur, procurato-
ris fisci agentis, stationi subjectus sit l. 1. C. h. t. eleg. Joach. Ste-
phani de jurisd. lib. 3. cap. 8. n. 25. ubi & quid statio explicat :
ne indiscriminatim concessa compensatione, officiorum o-
riatur confusio Alex. Moneta tr. de decim. cap. 9. n. 173. Vide
Matth. de Afflict. decis. Neapol. 192. ubi eleg. restrictionem ha-
bet & ad eum ibid. Casar. Ursillum n. 1. & intra duos menses
doceat compensationem l. 46. §. 4. ff. de jur. fisc. quod po-
sterius per l. fin. C. h. t. correctum esse, non rectè censet Cop-
pel. tr. h. cap. 4. n. 19. exceptæ autem in his casibus quædam
causæ

causæ in l. 3. C. h. t. d. l. 46. ff. de jur. fisc. quas benè explicat
Donell. lib. 16. cap. 15. Dn. Hahn. in not. ad Wesenb. ff. h. t. &
ad exceptas hæc, referendæ etiam contributiones Turcicæ
eleg. Caspar Klokus tr. de contribut. cap. 18. n. 120. item annona-
riæ causæ d. l. 46. §. 5. ff. de jur. fisc. Nec obstat. l. 17. ff. h. t. in
eò enim casu Ædilis ex causa arctioris annonæ præbitæ, est
debitor privatorum quibus aliquid subduxit, non fisci, pro
eo igitur, quod illi quibus arctius præbuit ipsi debent, com-
pensat, retinendo partem eam quam non præbuit, & ita in-
geniosè hanc l. difficilem exponit Marc. Lyclama lib. 3. mem-
bran. eclog. 13. p. m. 531. aliter exponunt hunc intricatum text.
Jac. Cujac. lib. 2. obs. 23. & lib. 14. obs. 13. Petr. Busius ad l. 17. ff.
h. Jul. Pacius cent. 4. ἐναυτρίαφ. q. 74. qui inter ædilem & Cura-
torem rei frumentariæ vel annonariæ distinguunt. Aliter Fr.
Duarenus lib. 1. disp. anniversar. cap. 26. Hugo Donellus lib. 16.
cap. 15. qui pro ædilitatis, edulitatis legunt. Adde Coppel. cap.
4. tr. h. n. 23. & seq. & quos refert Hillig. ad d. loc. Donell. Plane
ex dictis apparet iniquum censorem egisse Bernhard. Autu-
mnum in censur. sua Gallic. adjus Civil. Rom. in l. 17. ff. h. t. p. m.
252. dict. l. 17. per l. 3. C. h. sublatam & sic contrarietatem in-
ter hosce textus esse censens. In decimis etiam locum non in-
venire statuit Hieronym. Gigas tr. de crim. læs. Majest. q. 26. n.
18. per cap. 7. X. de præscript. cui tamen contradicit Alex. Mo-
neta tr. de decimis. cap. 9. n. 172. Imò extendit hanc prohibi-
tionem, cum limitatione tamen quadam Petr. Rebuff. de pri-
vileg. scholar. privil. 168. ad eam pecuniam, quam forte mer-
cator studioso reddendam, suscepit per l. 3. verb. alimentorum
C. h.

TH. 14. Sed dubitatur num etiam contra debitum jura-
tum hæc exceptio possit opponi? quod putamus: tum quia
omnis liberatio ab obligatione, qualis est compensatio l. 18.
ff. h. est solutio l. 4. §. soluisse ff. de re judic. tum quod ipsò ju-
re fiat crediti & debiti compensatio l. fin. C. h. tum quod do-
losè ille faciat qui exigit quod statim restitutus est l. 8.
ff. de dol. mal. except. E. per cap. 26. X. de jurejur. tum quod sub

jurata etiam generali pollicitatione non veniat illicitum
cap. 4. X. de homicid. E. per d. l. 8. ff. de dol. mal. except. tum
quod juramentum, etiam possit impleri, per actum fictum
text. notab. in cap. ex parte 12. X. de cler. non resident. tum quod
juramentum accedat actui super quo interponitur cap. quem-
admodum X. de jurejur. ast debitum sine juramento, ex con-
cessione omnium poterat compensari E. tum per l. 2. ibi u-
nus quisq; ff. h. Nec obstat cap. ad nostram 7. X. de jurejur. Non
enim ratio decidendi in isto capite, est juramenti religio &
efficacia, sed inæqualitas fructuum, deductis expensis acce-
ptorum, cum ipsa sorte d. cap. ibi. non dum sortem. imò &
illiquidum in casu isto intervenisse videtur, nec de quantitate
acceptæ summæ, nec de impensis, satis rem fuisse expeditam;
per verb. ultra sortem recepisse constiterit. Et ita rectè Bart.
ad l. 15. n. 8. ff. rem rat. haber. Martin. Uranius in lectur ad cap.
7. X. de jurej. n. 9. & seqq. Jerem. Sezer. de juram. lib. 1. cap. 25.
n. 101. & seqq. Dan. Moller. ad constitut. Elector. p. 1. const. 8. n. 1.
Trentler. d. disp. 25. th. 11. ibiq; latè Hunnius Leonard. Coppel. tr.
h. cap. 4. n. 26. Dissentiunt Canonistæ Comm. ad illud. cap.
7. X. de jurejur. Alex. cons. 91. vol. 2. Matth. de Afflict. decis. 381.
ibiq; Cesar Ursill. Gozadinus Cons. 69. Hieron. Marilian. ad l.
quoties n. 211. C. de R. V. Ant. Massa Gales. ad form. Cameral. ob-
lig. q. 2. n. 6. Borgnin. Cavalcan. decis. 35. n. 14. lib. 1. & decis. 28.
n. 43. lib. 2. Seraphin. de Seraphinis tr. de privileg. juram. privi-
leg. 74. n. 36. & seqq. ubi septendecim rationes pro hac alle-
gat & postea tredecim modis suam opinionem limitat: & in
universum quadraginta Dd. pro hâc sententia, quam & ipse
sequitur, allegat Ernest. Cothman. respons. 18. n. 377. & seqq. Nec
faciendum cum Reinhard. Bachovio ad Tr. d. loc. qui nostram
sententiam, in eo casu, quo post juramentum, juranti deberi
ceptū, non admittit, quo casu rem exploratam sibi videri, di-
cit; Ant. Merenda. lib. 1. controvers. jur. cap. 4. n. 3. & quomo-
do in judiciis, se vidisse, observari, scribit Tuldenus in rubr. C.
h. t. num. 2. tum quia & juramentum in se continet vulgatam
clausulam rebus sic stantibus, & sic postquam debitum ali-
quod

quod supervenit, in aliamque causam deducta est obligatio cui adjectum iuramentum, operari ulterius quippiam, & plus quam principale nequit, tum quia & sic fit concursus, & mutua ipso jure solutio l. 4. ff. h. tum per rationes supr. dictas. Nec probanda restrictio Vincent. Hondedai qui lib. 1. consult. 18. num. 40. putat, compensationem non locum habere, si juravit debitor solvere in pecunia numerata: Eadem enim rationes decidendi quæ supr. adductæ & hic militant, & nudæ quantitatis ejusmodi jurans debitor est, quæ vale debitum haud dubie compensabile. Unde nec audiendus post Nattam Rutger. Rulant. tr. de Commissar. part. 4. lib. 9. cap. 6. n. 31. qui vult, debitorem, hanc non posse objicere compensationem, si verbo debursare, in obligatione juratâ, usus fuisset. Alias aliorum restrictiones expendit Coppel. tr. h. alleg. loc. Adde Merendam supr. d. loc. qui quæstionem hanc in facto magis quam jure consistere autumat.

TH. 15. Sed & delictum cum delicto, compensari potest l. 39. ff. solut. matrim. modo pecuniariè agatur l. 10. §. 2. ff. h. t. quo sensu inter socios mutua negligentia compensari dicitur d. l. 10. quem text. eleg. illustratum habes apud Hectorem Felicium tr. de Societ. cap. 37. n. 12. & seqq. cum hæc compensatio, ad actiones privatas, non ad publica judicia, pertineat. l. 5. ff. de publ. jud. unde & in mutuo adulterio, e. g. si maritus cum ancilla, & uxor cum servo, rem habuissent, quoad pœnam ordinariam evitandam, compensationem allegari non posse, rectè sentit And. Schefferus part. 3. q. 2. fac. l. 2. §. 4. & 5. ff. ad l. ful. adulter.

TH. 16. Actionibus porro, objicitur compensatio, non solum personalibus l. fin. pr. C. h. t. iisque bonæ fidei §. 30. Inst. de act. & diversò modo, ac olim, stricti juris, d. §. 30. & l. fin. h. Sed & hodie, realibus: quod tamen sic accipiendum est ut procedat, si forte re diminutâ, corruptâ, amissâ, vel dolo detentâ l. 1. §. 15. ff. deposit. l. 68. ff. de rei vind. ad æstimationem veram, vel ejus quod interest, & ita ad quantitatem, deveniendum sit l. 7. §. 1. ff. solut. matrim. l. 6. C. h. t. vide supr. th. 12. in fin.

Nec interest actione universali, quis conveniatur an particulari, quod in legatis & fideicommissis apparet *l. 5. C. h. t.*

TH. 17. A generali autem assertione, quod in omnibus actionibus realibus & personalibus compensatio procedat, excipitur depositi actio, §. 30. *Inst. de act. l. fin. C. h. r. l. pen. C. depos. cap. fin. §. sane X. depos.* quod forsitan ob exuberantem fidem, quæ in deposito versatur, ex quâ depositarius rem illi cò reddere debet quæ penes ipsum deposita, receptum *l. 1. §. 22. ff. depos. l. 11. C. eodem.* idq; sic verum est sive ab initio quantitas fuisset deposita, dissentit. *Author. decision. Rota Genuens. de Mercatur. decis. 34. n. 9.* sive re deposita perempta, de ejus æstimatione quærat, in contrariis enim casibus singulare quippiam hæc actio non haberet, *Dn. Hahn. ad Wesenb. h. n. 70.* Dissentit quoad posterius *Reinhard. Bachov. disp. 6. de action. th. 23.* quod & ante Justinianum sic constitutum fuit *Paul. 2. Sent. 12. §. 4. Jac. Cujac. 8. obs. 16.* & Justinianus, ne generalitas verborum suæ Sanctionis, quibus omnibus actionibus realibus & personalibus accommodat compensationem, aliquê offēderet vel deciperet, causam depositi etiã juxta suã Sanctionem excipiendam esse expresse disponere debuit, eleg. ut omnia *Hillig. ad Donell. lib. 16. cap. 15. lit. I.* & inde nec errorem manifestum in *d. §. 30. Inst. de act. & l. fin. C. h. t.* Tribonianus commisit, quod erroneè scripsit *Jac. Ravard. lib. 1. de ambiguitat. jur. cap. 11.* nec Pauli allegatus locus, à quodam corruptus est ut putat *Hubert. Giphanius disp. ad Inst. 44. th. 26. n. 38.* Planè ob impensas in depositum factas retentionem dari depositario, tum per *l. 20. ff. de minor. tum per l. 59. ff. de furtis junct. l. 20. in fin. & ibi trad. Gottofred. ff. de acquir. poss. putat Valentin. Riemer. decad. 9. illustr. qq. q. 9. Sebast. Medices tr. h. q. 19. part 1. n. 5.*

TH. 18. Spolii quoq; causa compensationem non admittit *l. fin. §. fin. C. h. t.* non tam quod compensatio sit instar actionis uti *Lanfranc. in repet. rubr. de caus. possess. & propr. n. 25.* putat, sed quod esset res mali exempli, si quis alteri rem suam eriperet, & postea eam repetenti, compensationem obji-

objiceret, *Coppel. tr. h. cap. 7. n. 16.* Quod de spolio dictum tra-
hi etiam solet ad attentata *Cas. Achilles decis. 26. Diodor. Tul-*
den. in comment. C. h. t. n. 5.

TH. 19. Non autem excipimus à supra dicta regula, actio-
nem commodati per *vulg. l. 18. §. fin. ff. commod.* Nec obstat *l.*
fin. C. commodat. Ibidem enim de restitutione rei commoda-
te quæstio est, quã prætextu debiti retinere nõ licet tum quia
speciei ad speciem nulla compensatio, tum quia commoda-
tum sic actori propriè non debetur, sed est in ipsius dominio,
Tyndar. tr. h. art. 5. n. 41. Medices tr. h. p. 1. q. 18. n. 2. Joh. Mercer.
lib. 1. opinion. cap. 14. Jul. Pacius cent. 2. ἐναυτιὰ q. 44. Zenger.
de except. part. 3. cap. 8. n. 20. Dn. Hahn. ad Vvesenb. h. n. 10. Ali-
ter hanc rem exponit *Gvilielmus Fornerius lib. 2. Selection. c. 12.*
objici nempe solummodo posse retentionem, in commutato
ratione impensarum, in ipsum commodatum quod petitur
facturum, non autem prætextu alterius debiti. Sed ut videtur
incongruè. Aliter *Jac. Cujac. lib. 9. obs. 37.* qui pro commoda-
tum in *d. l. ult. commendatum legit & illam legem ad tit. de*
positi pertinere putat, quem sequitur Petr. Busius ad l. ult. §.
ult. n. 5. ff. commodat. Sed omnium exemplarium fidem resiste-
re huic conciliationi dicit *Fornerius d. loc.* Aliter *Trentler. vol.*
1. diss. 26. th. 1. lit. B. nempe tractari in *d. l. ult. C. commod.* de
debito illiquido, per verb. prætextu; quod sibi non improba-
bile videri, ait *Valent. Riemer dec ad 9. illustr. qq. q. 8. in fin. per*
l. 1. C. deposit. l. 2. de extraord. crim. Aliter *Bachov. adjam citat.*
loc. Trentler. qui dicit constitutionem in *d. l. ult.* esse priorum
Impp. quo tempore, utiq; nulla commutato objici poterat
compensatio, sed resistit *Bachovio,* quod *Justinianus* omnia
sua fecit, & quod *Compositores* nostros, oscitantia inexcusa-
bilis arguere sic necesse. Aliter *Coppel. tr. h. c. 7. n. 26.* qui inter
retentionem & compensationem distingvit, quomodo ferè
& *Matth. Berlich. part. 2. concl. 32. n. 15.* quam sententiam ta-
men improbat *Casspar. Schifferdegber. ad Fabr. 1. tr. 1. q. 3. & Rie-*
mer. d. loc. Dissentiunt à thesi per *d. text. l. ult. Jacob. Cramer.*
in discept. ad Inst. disp. 21. th. 10. Joh. Harpr. ad §. 30. Inst. de act. n.
31. ubi

31. ubi & ita jure Württembergico cautum esse refert. Planè non rectè statuit *Christian. Krembergh. in comment. add. §. 30. Inst. de act. n. 41. & seqq.* qui late disputat, quod in commodato, si restitutio ejus in specie peratur, non locus sit compensationi, aliud si ad interesse vel æstimationem agatur autumans, cum de priori nemo dubitet, sed saltem de posteriori, prius enim non eò non admissum, quod singulare quid habeat actio commodati, præ aliis, sed quia speciei ad speciem, vel ad quantitatem, nulla compensatio *ut supr.*

TH. 20. Uti nec repetitionem dotis. *fac. l. 15. §. 1. l. 66. §. 1. ff. solut. matrim. cum vulgatum sit l. unic. §. taceat C. de rei ux. act. de retentione & quidem specierum loqui: vide Ulpian. tit. 6. §. 6. Sebast. Medices tr. 5. p. 1. q. 17. latisimè Cardinal. Tuschum tom. 1. practic. concl. concl. 490. n. 5. & mult. seqq.*

TH. 21. Fit autem hodie compensatio in omnibus actionibus, ex eò tempore, quo primum objici potuit, ipso jure, *l. ult. C. h. t.* Olim siquidem in bonæ fidei judiciis solum, ipso jure fiebat compensatio §. 30. *Inst. de act.* in stricti juris autem, oppositâ doli mali exceptione, induxisse eam putatur M. Antonius *d. §. 30.* sed mox prudentibus placuit, eam & in stricti juris judiciis, ipso jure admittendam *l. 21. ff. h. t.* quod & Alexander Severus *l. 11. ff. l. 4. l. 6. C. h.* & demùm Justin. noster *in l. fin. C. h.* comprobarunt; Ratio autem cur in stricti juris judiciis, olim admittenda haud fuerit, ad diversitates formularum, & mutuas petitiones coram eodem iudice expediendas, *l. 11. §. 1. ff. de jurisd. cum simil.* quæ cumulat *Gottofred. in l. 2. C. rer. amotar.* vulgo refertur: vide *Arumæum exerc. ad Inst. 16. th. 7. Cujac. lib. 3. obs. 16. Coppel. c. 7. n. 4. tr. h. adde omnino Osvald. Hilligerum in discept. de bonæ fidei judiciis.* quæ ratione vero ex dictis inferatur compensationem, usq; ad D. Marcum stricti juris fuisse ab eoq; bonæ fidei factâ, ut infert *Georg. Barschamp. in radic. clausul. cap. 9. n. 51.* ego sanè non capio. Justinianus ergo quoad hanc rem nihil novi induxit, sed solum, primum lege sanxit, ut & in realibus actionibus, compensationi esset locus *Donell. lib. 16. c. 15. Cujac. d. l. & in recitat. ad Cod. h. t. ut &*
para-

paratit. C. *ibid.* Ipso autem jure fieri, hic idem esse putamus, ac vi & potestate legis ipsius, citra factum hominis, à primo tempore hinc inde concurrentium summarum utrinque debitarum, liberationem contingere & obligationem perimi, *vide Bachov. de action. disp. 6. th. 23.* effectus hujus rei & differentia inter jus vetus & antiquum est, quod hodiè dum ipso jure fit compensatio, pars ipsa obligationis, statim videatur perempta, ita ut qui totum petit, plus petere videatur *juxt. §. 33. Inst. de act.* quod non est si per doli exceptionem compensationem inducere necessum, efficax enim & justa tunc quidem de jure Civili actio, sed per exceptionem demum inutilis redditur *juxt. §. 1. Inst. de except.* & ita non differt jus novum à veteri, quod antiquitas solenniter opponenda erat doli exceptio, hodie verò sufficiat, quibuscumque verbis, compensationem judici significare, uti putat *Gonzal. Svaretz. de Paz. in prax. secul. & Eccles. tom. 3. cap. 7. §. 12. n. 31.* Ex dictis simul intelligitur, verba ipsius jus, in hac materia, nec juri Prætorio, ut aliàs *in l. 1. §. ult. ff. de superfic. vide Hillig. lib. 1. ad Donell. cap. 8. lit. l.* nec iudicio, opponi *Coppel. tr. h. supr. d. loc.* Porro, cum ipso jure sine facto hominis, dicimus fieri compensationem, intelligere id ita debemus, ut verum sit, quoad ipsius inductionem, ne utiquam vero, ejus executionem, ut enim effectum suum consequatur, omninò in iudicio alleganda est, cum & arbitrarium sit, eà uti *l. 2. ibi paratus est compensare l. 5. ibi velit compensare, l. 10. §. 2. l. 13. l. pen. ff. h. nec enim de ea divinare potuit iudex, arg. 7. C. ad SCt. Vell. eleg. Bachov. in not. ad Vesenb. ff. h. fac. l. 19. ff. que in fraud. cred. l. 26. ff. ad l. Falcid. adde. Guid. Panciroll. cons. 131. n. 35. & vide hac de re Arumæum ad ff. exerc. 10. th. 8. ubi iis quæ hic objici solent, satisfacit.*

TH. 22. Allegari poterit hæc exceptio, coram omni iudice, qui causæ cognitionem habet, *arg. l. 8. C. h. quod & verum de delegato, arg. l. 1. §. 3. ff. de offic. quis cui mand. juris. adde cap. prudentiam §. sexta X. de offic. deleg. quod & in arbitro, procedere putamus, text. est in l. 52. §. pen. ff. famul. hercis. Coppel. tr. h. c. 9. n. 2.*

TH. 23. Et opponi, in quavis litis parte, tum ante, quam post, litis contestationem, *l. 8. ff. h. t. imò & in ipsa executione rei iudicatæ, l. 2. C. h. Moller. ad Const. Elect. 8. p. 1. num. 8. etiam*

C

in

in secunda instantia; *Guido Papa decis. Gracionapol. 567. n. 2.*

TH. 24. Intra quod tempus autem, probanda sit hæc exceptio, si queratur, tutius est respondere, hoc iudici debere esse arbitrium, *arg. l. uli. ibi posset iudici C. h. l. 105. ff. de solut. Jac. Menoch. de arbitr. jud. qq. cent. 1. q. 14. n. 5.* alias sententias refert & examinat, *Petr. Gilken. tr. de impensis part. 5. c. 2. Matth. Berlich. part. 1. concl. 23. n. 5. & seqq. Vide & Ludovic. Gilhausen in arbor. judic. cap. 6. part. 1. §. 98.* qui post Bartol. hoc tempus, duorum mensium spatium, circumscribit. Planè, hæc apud nos, contra instrumentum garentigiatum opposita, in continenti, i. e. intra sex septimanas & tres dies, probanda est, *Matth. Coler. de process. executiv. part. 4. c. 2. n. 19.* & quidem, ex solis instrumentis, vel confessione partis, non per testes, Incomparabilis nostri ævi *Jctus Carpzov. in Const. Elect. 8. part. 1. def. 14.* multo minùs super hac, juramentum à reo, actori deferri poterit, *Dn. Carpzov. d. loc. def. 15. Reinhard. Rosa ad Moller. part. 1. const. 8. n. 11.* unde, nec reus, ad eam ostendendam, petere poterit editionem librorum actoris, *Flamm. Chartar. decis. tot. Gen. 93. per tot.*

TH. 25. Ut litium multitudo præcaveatur, utq; potius non solvamus, quam solum repetamus, & ut æqualitas servetur, inter cives, receptã esse compensationẽ, *supr. t. h. 6.* astruximus.

TH. 26. Principalis compensationis effectus est, ut vim solutionis habeat, *l. 19. ff. de liber. caus. l. 4. C. h. l. 15. ff. rem rat. haber.* non solum jure communi, sed etiam Jure Saxonico, *Const. 8. part. 1.* unde statutum de solutione conceptũ, & hæc solum admittens, compensationẽ non excludit, *Flam. Chartar. decis. 77.* ubi id, in statuto Genuensi exemplificat: & sicuti solutionẽ, ita compensationem in graviolem causam, imputari debere, verius est, *Steph. Gratian. tom. 2. decis. 224. n. 25. disceptat. forens.* & sic usq; ad concurrentem summam compensando, quis plenissime liberatur, *l. 4. C. h. t. cum simil.* in tantum, ut si facti errore solvisset quod compensari poterat, conditione indebiti repetat, *l. 10. §. 1. ff. h. l. 30. ff. de condict. indeb. vide Coppel. tr. h. c. 10. n. 5.* & pensatione factã, pro pignore, quod actor pro debito habebat, debitor pignoratitiam movere potest actionẽ *l. 12. C. h. t. Tyndar. art. 10. effect. 11.* Non solum etiam, hæc liberatio

ratiõ

ratio procedit, quoad capitale, sed etiam quoad usuras, quocunq; jure demum illæ debeantur, *l. 4. C. h. t.* etsi debitum ab una parte saltem, & non utrinq; usurarium, *l. 11. ff. h. t. l. 5. C. eodem.* imò, quoad quoscunq; moræ effectus, & accessiones, *Coppel. de compens. cap. 8. n. 9. & 10.* Reliqua huc pertinentia, desume ex *Tyndaro art. 10. tr. h. Sebast. Medicis. part. 2. q. 31. tr. h.*

TH. 27. Sed num reus, opponens exceptionem compensationis, fatetur se debitorem esse? Ita omninò dicendum, cum compensationis verbum ipsum, mutuum debitum præsupponat, *l. 1. ff. h. t.* & quia impossibile, relatum absq; correlato, reverà existere: vide *Everhard. in loc. leg. loc. à relatis.* Non obstat *l. 9. ff. de except.* aliud enim est intentio actoris, aliud est ipsum factum, ex quo intentio procedit, non fatetur reus sic excipiens, intentionem actoris, quæ est ut condemnetur ipse in summam petitam, sed potius negat propter compensationem objectam, licet ipsum factum, se nempe debere, fateatur, ex quo aliàs condemnatio ad solvendum, si mutuum debitum non adesset, sequeretur *eleg. Ant. Merenda. lib. 5. controvers. jur. cap. 46. ubi plures rationes addit. Author. decision. Rot. Genues. de Mercatura decis. 213. n. 2. Dissent. Andreas Fachineus lib. 11. controvers. cap. 6. Aliter resolvit. Donell. ad l. 1. C. de probat. n. 5. Coppel. tr. hic cap. 8. n. 27. & seqq.* qui, tum demum fateri debitum compensare paratum, volunt, si simpliciter exceptionem hanc objiciat, secus si conditionaliter forsitan ita; si debeo, compensare possum; cum conditio nihil ponat in esse, *l. 8. ff. si quis omiss. caus. testam.* quæ sententia, in praxi haud dubiè tutissima. Adde ad hanc rem, profundæ eruditionis & subtilitatis *Jctum Georg. Frantzium lib. 2. var. resol. resol. 18. per tot.*

TH. 28. Effectum compensatio non fortitur, si intercesserit pactum de non petendo, *l. 15. ff. rem tut. hab. vel renuntiatio, l. 29. C. de pact.* cum specialiter compensatio respiciat favorem renuntiantis. E. per *cap. 39. X. de test. & trad. Rob. Maranthe part. 2. specul. aur. n. 39.* Dissentiunt *Matth. de Afflictis decis. 121. n. fin.* qui huic renunciari non posse contendit, eò quod renuntiatio, esset contra bonos mores, cum inæqualitatem induceret, *Seraphin. de Seraphin. de privileg. juram. privil. 74. n. 35. eò quod*

quod defensionem in se habeat, cui renuntiari non possit
quod idem est si hæc opposita quidem sit, sed à iudice rejecta,
l. 7. §. 1. ff. h. t. quod quando dicatur factum, declarat latè,
Cardinal. Tuschus tom. 1. concl. 494. & si quidem tacitè, in contra-
rio iudicio super eâ agi poterit, ut loquitur *Ulpian. in l. 8. §. 2.*
de negot. gest. Si verò post examinationem, quasi scilicet non
existente debito, reprobata fuerint pensationes, ad eas nullus
datur regressus, ne novo quidem iudicio, obstat enim tunc rei
judicata exceptio, *d. l. 8. & d. l. 7.* Vide eleg. ut omnia, hæc per-
tractantem, & iudicem, ut cautus sit, hæc in re si pronuntiare
debeat, admonentem, *Magnif. Dn. Carpz. respons. electoral. 4.*
lib. 2. & part. 1. const. 8. def. 5. Jurispr. Forens.

TH. 29, Non autem recte sentire putamus, Accursium in *l.*
fin. verb. convictus C. h. t. & ejus sequacem *Sebast. Medices part.*
2. q. ult. n. 40. asserentes debitorem, qui prius debitum nega-
vit, & postea de eò convictus est, compensationem opponere
non posse, tum quod nullibi hoc in jure expressum sit, tum
quod compensatio maximè favorabilis, tum etiam quod hic
convictus haud dubiè solvere possit, E. & compensare per *l. 4.*
ff. qui potior. in pignor. cum simil.

TH. 30. Accedunt ad naturam compensationis reconven-
tio, *Sebast. Medices. part. 2. q. 1. n. 16.* de qua videndus *Petr. Mo-*
lignatus tr. de eadem. & alii plures. Collatio honorum, *Sebast.*
Medices. d. tr. p. 1. q. 15. de qua vide *tr. Georg. Ad. Brunneri: Vi-*
talis Saporata & aliorum, quos cumulat *Brunner. d. tr. in fin.* Reten-
tio, *l. 23. ff. de condit. indeb. l. ult. §. 1. ff. de jur. delib.* & hæc uti quæ
posse, qui non potest compensare, vulgò arbitrantur, *Aym.*
Cravetta conf. 128. n. 2. Brunnor. à Sole in loc. com. tom. 2. verb.
retentio. Vide de hac *Dn. Bened. Carpz. decis. 66. part. 1.*

Et hæc de subtilissima, & intricata compensationum materia, quæ sanè
est de apicibus juris, & quam aures in capaces non intelligunt, ut de pun-
cto quodam, ex ipsa desumpto, Angelus, referente *Hierony. Mariliano de-*
eis. Parmens. 31. n. 7. scripsit, hæc vice dixisse sufficiat, ea quæ desunt, ex
Authoribus qui tractatibus specialibus, eam illustrarunt ut *Tyndaro,* *Se-*
bastiano Medices. *Johanne Borcholto,* *Leonardo Coppelio,* *Jacobo Mæ-*
stertio, &c. ut & iis, qui passim hic à nobis, allegati fuerunt, aliisque sup-
pleri poterunt. DEO autem, Ter. Opt. Max. sit laus, honor, & glo-
ria, in omnia secula.

F I N I S,

99 A 6924

ULB Halle 3
002 636 603

52

V. 17

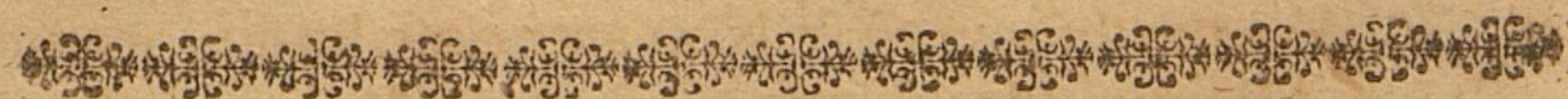
4

Gratiâ
DEI OPTIMI MAXIMI
ET
Inclutæ Facultatis Juridicæ
Consensu
DE

COMPENSA- TIONE,

Publicè disputabunt
PRÆSES
NICOLAUS CREUSEL,
Phil. & J. U. D.
ET

ADAM-CHRISTOPHORUS JACOBI,
Martisburgensis Jur. Cand.
RESPONDENS
Ad diem 28. Augusti
In Collegio JurisConsultorum.

LIPSIÆ,
LITERIS CHRISTIANI MICHAELIS,
Anno M, DC. LX.

50.

L. J. Philipp

